

ŠIBENSKI LIST

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA KOTARA ŠIBENIK

BROJ 172 — GOD. IV.

ŠIBENIK, 14. PROSINCA 1955.

IZLAZI SVAKE SRIJEDJE

Prosvjetna skupština kotara

OSNOVAN KULTURNO-PROSVJETNI SAVEZ KOTARA ŠIBENIK

NAJVEĆA PAŽNJA POSVETIT ĆE SE LIKVIDACIJI NEPISMENOSTI

Prosvjetnoj skupštini kotara Šibenik, koja je održana 6. XII., prisustvovali su delegati općinskih kulturno-prosvjetnih organizacija, predstavnici stručnih udruženja, istaknuti kulturni radnici, zatim sekretar Kotarskog komiteta SK Stevo Vukadin, potpredsjednik NO-a kotara Šibenik Smiljan Reljić, predsjednik NO-a općine Šibenik Petar Rončević i predstavnik Kulturno-prosvjetnog saveza NRH Ivo Mikušić. Ova skupština je uslijedila poslije općinskih konferencijskih na kojima su osnovane nove općinske kulturno-prosvjetne organizacije.

U izvještaju, koji je podnio bivši predsjednik Saveza kulturno-prosvjetnih društava kotara Šibenik Branko Belamarić, istaknut je u prvom redu značaj kulturno-prosvjetnog rada u današnjoj fazi našeg općeg razvijanja. Danas, kada je uđio široki narodni masa na svim sektorima privrednog i javnog života vrlo velik, funkciju prosvjete i

kulture moramo gledati sa stanovališta funkcije radnih ljudi kao proizvođača i upravljača. To je nužno i razumljivo, ako realno gledamo na potrebe naše socijalističke izgradnje i na naše radne ljudje, koji ne samo da se trebaju uključiti u proces proizvodnje i ovlađati njime, uključiti se u društveni život, već treba da sami izgraduju i mijenjaju društvo i upravljaju njime.

Drug Belamarić se posebno osvrnuo na plenum Glavnog odbora SSRN Hrvatske, koji je konstatirao mnoge nedostatke u kulturno-prosvjetnom radu na selu i dao konkrete prijedloge za unapređenje ovog rada i reorganizaciju Saveza kulturno-prosvjetnih društava, koji u svom dosadašnjem obliku ne može da izvrši sve zadatke koji se pred njega postavljaju. Plenum Saveza kulturno-prosvjetnih društava NRH prihvatio je ove prijedloge i donio odluku o preraštanju Saveza kulturno-prosvjetnih društava u Kulturno-

prosvjetni savez Hrvatske, o Šibeniku, koje predavanja održava prilično redovito, i Vodicama, druga su dosta neaktivna. Sistemu u predavanjima nema, možemo reći, nikakvog, a nijedno ne raspolaže ni sa kakvim pomagalom. Gospodarskom prosvjećivanju na teritoriju kotara ne posvećuje se dovoljna pažnja, domaćinski tečajevi bili su održani u nekim mjestima, dok je najuspješniji rad zdravstvenih tečajeva. Rad gotovo svih 24 kulturno-umjetničkih i prosvjetnih društava, koja postoje na kotaru, neredoriv je, kampanjski. Teškoće s kojima se bore kod svih su iste: pomanjkanje materijalnih sredstava, prikladnih prostorija, stručnog kadra i t. d. Od 20 tamburaških zborova, u slijedi pomanjkanja zborovode, radi tek jedan dio. Isto tako i limes glazbe. Sve dramske grupe rade povremeno.

Pošto je iznio zadatke koji se postavljaju pred nove općinske organizacije i Kulturno-prosvjetni savez kotara, drug Belamarić je istakao da će se oni ostvariti. (Nastavak na 2. strani)

Otkriven spomenik palima u Biovičinom selu

Narod Biovičina sela otkrio je 193 borca. U borbama ih je poginulo 30, dok je 32 lica nastradalo životom od fašističkog terora. Pored oko 1.000 mještana i ostalih učesnika sa područja Kistanjske općine, ovoj svećnosti prisustvovali su mnogi prvorodci iz tog kraja, predstavnici narodne vlasti, JNA, te političkih i društvenih organizacija. Prisustvovala je također i vojna muzika iz Knina sa počasnim vodom pripadnika JNA.

Nakon što je evocirao uspomene na pale borce, spomenik je otkrio Nikica Opačić, a potom je u ime prijednika JNA govorio potpukovnik Vojin Ljepović. Na kraju je prvorodac Bukovice i narodni zastupnik Jovo Ugrčić u svom govoru iznio, između ostalog, napore naroda Bukovice, a posebno stanovništva Biovičina sela, koje je uložio u borbu za oslobođenje i bolji život. Iz tog sela aktivno je sudjelovalo u Narodnooslobodilačkom ratu

SREDENJE ORGANIZACIJE
SSRN U VODICAMA

U Vodicama je prošlih dana održana konferencija osnovne organizacije Socijalističkog saveza i tom prilikom su razmotrena dva pitanja: organizaciono stanje i izgradnja spomenika palim drugovima. Prema izlaganju predsjednika osnovne organizacije Lasan Rude i Alfirev Rudolifa moglo se vidjeti da rad ove organizacije u prošloj godini nije bio zadovoljavajući. Sastanci se su održavali, a o članarini i pojedinih članskih knjižicama nitko nije vodio brigu. Na sastanku je konstatirano, da za nerad organizacije u prvom redu snose kritični njeni rukovodioči koji zapravo nisu pokazali nikakvu aktivnost.

Zaključeno je na kraju da se odmah poduzmu mјere, koje će iz osnova izmjeniti sadašnje stanje u toj organizaciji.

Potom se diskutiralo o izgradnji spomenika palim boricima. Pal je mnogo prijedloga o tome kakav bi trebao da bude taj spomenik, a između ostalih, da se u spomen palim boricima sagradi škola ili manja bolnica, ili pak da se podigne poljska bunica u koju bi se smjestio muzej NO-ja. Končna odluka, međutim, još nije donijeta, ali je zaključeno da se izda "Spomenica" u kojoj bi bila prikazana borbena prošlost Vodičana, njihov udio u Revoluciji i uloženi napor u posljednjoj izgradnji. Na kraju je osnovan inicijativni odbor za izgradnju spomenika palim boricima i žrtvama fašističkog terorista.

Na odvojenim sjednicama donijeto je rješenje o konstituiranju tvornice vijaka, koja će uskorije biti puštena u normalni pogon. Naglašeno je, da se do kraja ove godine u tvornici izaberu organi upravljanja odnosno radnički savjet i upravni odbor.

M.

Stanje u kojem se danas nalazi kulturno-prosvjetni život na kotaru nije zadovoljavajuće. Još uvijek ima oko 4.000 nepismenih do 35 godina starosti. Problemu obrazovanja odraslih zadnjih godina se nije posvećivalo gotovo nikakva pažnja. 60 knjižnice i čitaonica, koliko ih ima na kotaru, nikako ne odgovaraju svojoj svrsi: smještene su u neprilagođenim prostorijama, s njima ne rukuje stručni kadar, knjižni fond se ne obnavlja i t. d. Od narodnih svezuština, koja rade po nekim općinskim centrima, osim onog u

U subotu je delegacija Saveza poljske omladine na putu kroz Jugoslaviju posjetila i Šibenik na taj način vratila posjet Nacionalnoj omladini Jugoslavije, čiji su predstavnici u listopadu ove godine posjetili Poljsku. Delegaciju sačinjava šest članova glavnog odbora Saveza poljske omladine, a na čelu delegacije se nalazi sekretar Saveza Jan Szydłak. Sa delegacijom poljske omladine u naš grad je došao i se-

VIŠE BRIGE I POMOĆI

Nije potrebno dokazivati od kojike je važnosti društveno upravljanje školama, a niti koji su važni zadaci povjereni toj instituciji naše socijalističke demokracije. To je svakome jasno tko je imao ovlađao suštinom društvenog upravljanja školama i kome su poznati principi, koje ono u sebi nosi i sadržava. Ali isto tako nije se potrebno mnogo mučiti, a niti dokazivati, da se društveno upravljanje školama nije još svagde jednak afirmaši i da ono ponedjeli ne funkcioniра kao što bi trebalo i kao što ima mogućnosti i uslova. Istina, dosadašnje analize rada školskih odbora i drugih organa, u prvim danima i početničkim koracima, pokazali su, da su ti organi ipak nastojali ovlađati raznovrsnom problematikom svojih škola, negdje sa većim a negdje sa manjim uspjehom. Osim tretiranja materijalnih problema škole, sve više se širio i razvijao krug jačeg interesa i sagedavanja i ostalih problema: odgojnih, obrazovnih, društvenih, socijalnih i drugih. I za prvo vrijeme bili smo zadovoljni s takvom konstatacijom, rezultatima i prvim uspjesima. Za tu prvu početnu fazu rada i uvođenja šireg kruga ljudi u probleme škole i približavanja škole interesu javnosti, govorili smo, da smo našli put i da smo počeli zahvatiti područje školstva s društvenim pozicijama i da smo školu otrgli jednostranom i isključivom nadzoru i u brzi organa vlasti administracije i izvukli je iz užih okvira školske vlasti, nastavnog kadra i rukovodioca škole. Iz rada i praktike školskih odbora i drugih organa upravljanja školom stekli smo prva dragocjena iskustva i toliko ovlađali ovom problematikom, da već sada možemo konstatirati da je vrijeme, da se prede na drugu fazu višeg, boljeg i kvalitetnijeg rada, naravno prema specifičnim prilikama sredine, vrsti škole i snaga, koje su nam na tom poslu angažirane. Mislimo da imamo prava i da je opravданo tražiti poboljšanje rada. Jer svakog tapkanja na mjestu uklapljuje i šablonizira rad, pa tako i ovaj. Stoga treba pomicati i poduzimati odgovarajuće korake i akcije, da se društveno u-

pravljanje školama kvalitetno podigne, sačršajno obogati i konačno da rezultati budu prožeti principima na kojima se temelji to značajno područje upravljanja širokih narodnih slojeva u oblasti školstva i uopće obrazovanja i odgajanja naše mlade generacije.

Ne bi se moglo reći, da se zbog slabog sastava članova organa upravljanja nisu uspjeli postići još bolji rezultati, jer su u te organe birani najaktivniji građani. Također se ne može tvrditi da članovi nemaju razumijevanja i ljubavi za taj rad, pa ipak u većini slučajeva školski odbori nisu pratili školu u svim njenim manifestacijama i dogadjajima i njihov rad nije bio sveobuhvatan, potpun i cijelovit, niti su u pravo vrijeme zahvalili sav život i rad škole i oko škole. Drugo pitanje koje je također slabilo rad školskih odbora je čimjenica, da tijela koja su izabrala pojedine članove u te organe nisu podstrekavala i aktivizirala svoje predstavnike, da se još bolje angažiraju u radu.

Nije rijetka pojava da je prekinuta veza između narodnih odbora, zborova birača i drugih organizacija i njihovih predstavnika, koji se nalaze u organima društvenog upravljanja školama, što svakako ometa normalno funkcioniranje školskih odbora.

Cesto ima slučajeva, da članovi školskih odbora, osobito oni koji su izabrani na zborovima birača, vrlo rijetko ili nikako ne polazu računa biračima o svome radu i stanju škole, koje im je društveno zajednička povjerenja na upravljanje. To pokazuje, da svagđe ne postoji nužna povezanost između školskih odbora i javnosti, što je u suprotnosti sa suštinom društvenog upravljanja.

U kotarskim i općinskim odborima Socijalističkog saveza obrazovane su komisije za društveno upravljanje, koje bi se također trebale malo više pozabaviti unaprednjem rada školskih odbora, a mogli bi se povremeno vršiti analize rada ovih organa. Isto tako bilo bi potrebno ukazivati pomoć u onim mjestima, gde je najpotrebitnije. Barem dva puta godišnje trebalo bi zakazivati savjetovanja u općinskim centrima, na kojima bi se izvršila analiza rada i izmjena iskustva.

Ista tako znata doprinos potboljšanju rada društvenog upravljanja mogla bi pružiti prosvjetna inspekcijska služba, koja pregleđavajući svestrami rad škola može dosta pomoći školskim organizacijama i osposobiti ih da rješavaju mnoge svakodnevne i tekuće zadatke. Školski inspektorati bi trebali upoznat školske odbore s analizama i začaćanjima inspekcijske i aktuelnim zadacima prosvjetne politike.

Na kraju i Društvo učitelja, nastavnika i profesora općine kao politička i sindikalna organizacija, može dosta učiniti preko svoga članstva, da i ono poradi i propagandom i aktivnim učešćem, da školski odbori, ta nova institucija školskog života, u svom

Južni Primošten — Dobrovoljni rad na izgradnji škole

ŠIBENIK POSJETILA DELEGACIJA POLJSKE OMLADINE

U subotu je delegacija Saveza poljske omladine na putu kroz Jugoslaviju posjetila i Šibenik na taj način vratila posjet Nacionalnoj omladini Jugoslavije, čiji su predstavnici u listopadu ove godine posjetili Poljsku. Delegaciju sačinjava šest članova glavnog odbora Saveza poljske omladine, a na čelu delegacije se nalazi sekretar Saveza Jan Szydłak. Sa delegacijom poljske omladine u naš grad je došao i se-

kretar Centralnog komiteta Narodne omladine Jugoslavije drug Milka Tripalo.

Delegaciju su dočekali predsjednik Kotarskog komiteta NO-ja Srećko Bijelić, predsjednik Općinskog komiteta NO-ja Srećko Bašić, grupa omladinskih rukovodilaca iz tvornice lakih metala "Boris Kidrič", sekretar tvorničkog komiteta SK-a drug Papić i ing. Tripalo. Delegacija je razgledala tvornicu laki metal, a zatim je u istoj tvornici razgovarala sa drugom Mikulićem, komercijalnim direktorom, koji zamjenjuje direktora ove tvornice i ostalim rukovodiocima, kao i sa članovima tvorničkog komiteta Narodne omladine. Razgovor se uglavnom vodio o izgradnji ove tvornice, radu i životu omladinske organizacije i odnosu organizacije SK-a prema Narodnoj omladini, te o uspostavljanju suradnje sa poljskom omladinom.

Pošto je zaključen posjet, delegacija i prijema u tvornici laki metal, delegacija poljske omladine u pratnji omladinskih rukovodilaca je razgledala grad i okolinu uz razgovor o radu organizacije Narodne omladine i ostalih društvenih i političkih organizacija na našem području. Istog dana oko 14 sati delegacija poljske omladine napustila je naš grad i nastavila put prema Zadru.

OMLADINA LOZOVAČKA ODRŽALA PRIREDBU U DEVRSKAMU

U nedjelju je u zadružnom domu u Devrskama omladinska organizacija Lozovac održala priredbu. Program se sastojao od nekoliko skećeva, narodnih kolafa, recitacija, a nastupio je sa dosta uspjehom tamburaški zbor pod rukovodstvom Krste Antunca. Organizacija priredba bila je na visini. To je u kratkom razdoblju već drugi nastup ove kulturno-umjetničke grupe.

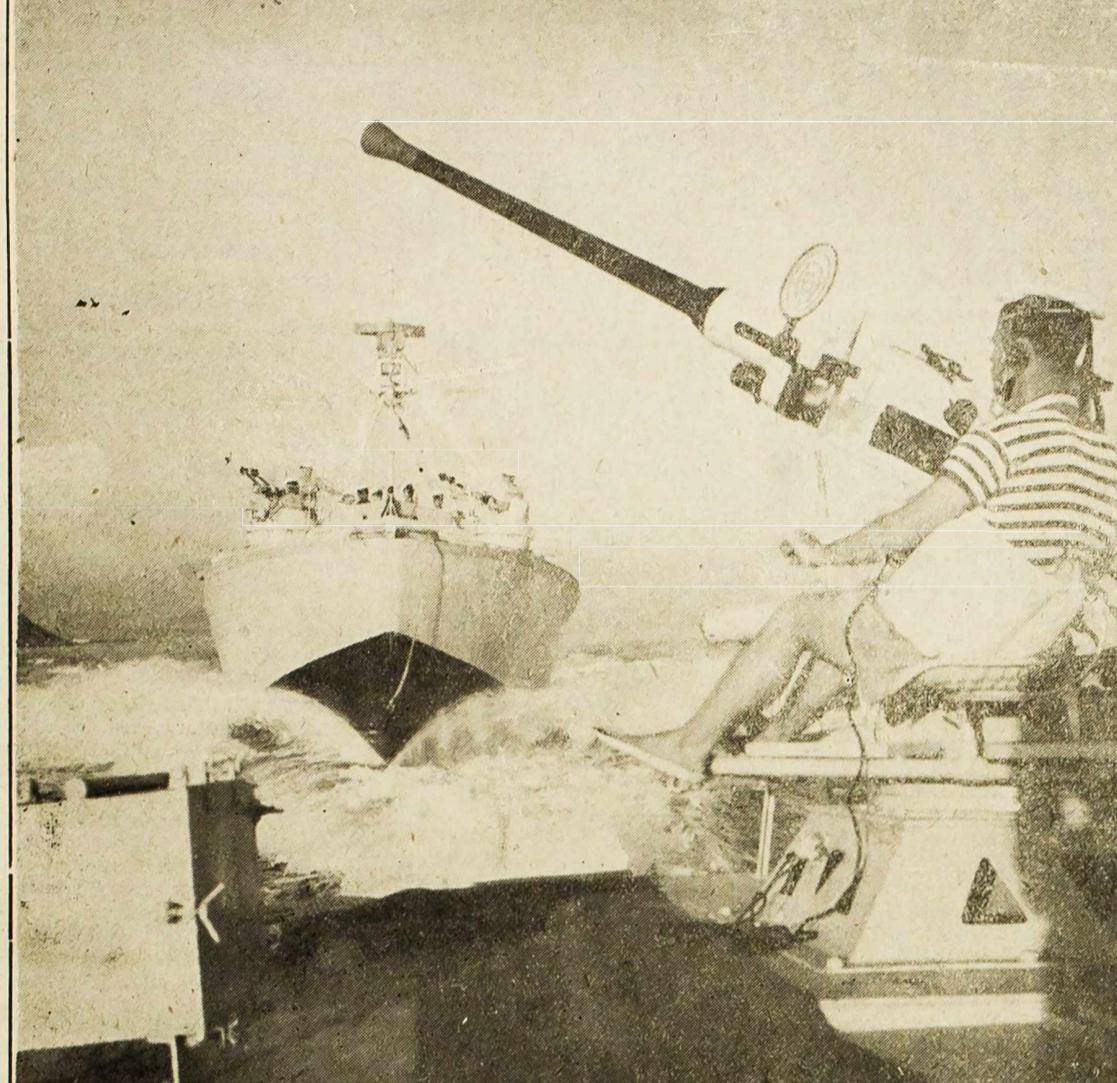
Svojevremeno je jedna komisija Elektičnog poduzeća obišla sva elektrificirana sela na području našeg kotara i tom prilikom je isključila struju svim onima mjestima u kojima je do tada trajala električna mreža. Tada je Elektično poduzeće sa svoje strane obećalo stručnu radnju snagu za podizanje nove linije, dok se za nabavku potrebnog materijala morallo osloniti na vlastite snage.

I selu Dubravicom je bila isključena struja. To je bio težak problem za selo, ali se mještani nisu zabilježili, da je do tada trajala električna mreža. Tada je Elektično poduzeće sa svoje strane obećalo stručnu radnju snagu za podizanje nove linije, dok se za nabavku potrebnog materijala morallo osloniti na vlastite snage.

I tako je selo Dubravice zalažano s svojim mještana ponovo dobilo električno svjetlo.

F. Škaro

Čuvari naše pomorske granice

Ako je netko imao prilike da posjeti najisturenjije dijelove naše obale i mora, pružila mu se svakako i prilika da se sretne i upozna ljudi, koji ne prekidno, i po danu i po noći bduju nad slobodom i mirnim razvijetkom naše domovine.

To su mornari, graničari. U razgovoru s njima, oni s uđešvijenjem i ponosom pričaju o svojim doživljajima, kojih su usko povezani sa njihovim pozivom, koji je i častan i odgovoran.

Jedan od tih hrabrih mornara priča, kako je njegov brod gonio nekoliko puta i hvatao talijanske ribarice, koje na nedovoljen način ribare u našim teritorijalnim vodama. Događalo se, da je njegov brod počitavu noć ostajao na otvorenom moru i po najvećem nemvremenu, on bez obzira na

nevrijeme i sve teškoće, budno je osmatrao, osluškivao i najmanji šum, a sve u cilju da bi se sačuvala nepovredicost ovog tako važnog dijela naše granice. Mnogi od njih govore, da do dolaska u Armiju nije ni vidio mora, no danas je već pravi mornar. On je brzo upoznao sve hirove mora i naučio je kako da im se suprostavlja. Drugi će vam pričati o drugarstvu koje vlada na njihovom brodu, ili pak o svom drugu koji se teško mogao rastati od onih koji i dalje ostaju u Armiji.

Vidi se, da im ništa nije teško, jer su svijesni svojih zadataka i primljene obaveza prilikom stupanja u Armiju. Oni su ponosni ne samo na svoj poziv, već i na tradicije svojih očeva i braće, mornara i boraca iz Narodnooslobodilačkog

rata. I na tim tradicijama oni se danas uče i odgajaju.

Pored svih teškoća koje su skopčane sa službom osiguranja pomorske granice, oni se uče i odgajaju kako u vojnostručnom i političkom, tako i u kulturno-prosvjetnom pogledu. Svi su ti zadaci za njih podjednako važni. Svijseni su činjenice da svi oni zajedno doprinose dalnjem jačanju, učvršćenju i gotovosti njihove jedinice, a time i cijele Armije.

I tako, oni u znaku sve većih dostignuća na svim poljima djelatnosti, ponosni svojom socijalističkom domovinom i Vrhovnim komandantom drugom Titom, zajedno sa svim građanima naše zajednice i ove godine dočekuju svoj veliki praznik — 14.-godišnjicu Jugoslavenske narodne armije.

I. R.

Prosvjetna skupština

(Nastavak sa 1. strane)

jedino zajedničkom akcijom svih faktora koji su zainteresirani za privredni, politički i kulturni razvitak naših ljudi. SSRN, sindikalna organizacija, omladinska organizacija, sva stručna udruženja, kulturne i prosvjetne ustanove i radnici treba da se zainteresiraju i da rad na našrom prosvjećivanju shvate kao jedan od osnovnih zadataka.

Diskusija o izvještaju, u kojoj su uzeli učešće mnogi prisutni drugovi, odlikovala se iznenađenjem konkretnih problema i teškoća na koje se nađlazi na terenu, kao i davanjem prijedloga za poboljšanje rada.

Na skupštini je prihvaćen nacrt odluke o programu, ciljevima i zadacima Kulturno-prosvjetnog saveza kotara Šibenik, a zatim je donesen zaključak da savezi kulturno-prosvjetnih društava bivših kotara Šibenik, Drniš i Knin prestaju s radom i prerastaju u Kulturno-prosvjetni savez kotara Šibenik u koji će se učlaniti sve kulturne i prosvjetne organizacije, udruženja i društva kotara. Osim toga, osnovana je Prosvjetna skupština kao stalni organ, koja se sastoji od predstavnika kulturnih i prosvjetnih organizacija, udruženja, ustanova i društava, te političkih, kulturnih i prosvjetnih radnika, a rješava sva pitanja i donosi odluke iz oblasti kulturno-prosvjetnog rada u narodu. Zaključci, doneseni na osnovu izvještaja u diskusiji, postavljaju, u svrhu oživljavanja i unapređenja čitavog rada na našrom prosvjećivanju, određene zadatke. Između ostalog, zak-

ljučeno je da općine s velikim brojem nepismenih treba da najveću pažnju posveti likvidaciji nepismenosti. U tečajevu treba obuhvatiti sve nepismene muškarce od 15 do 40 i žene od 15 do 35 godina. Gdje je to moguće, otvoriti dvogodišnje škole za odrasla nepismena lica. Knjižnice i čitaonice urediti tako da u njih ljudi rado zalaze i u njima osigurati društveno upravljanje. Gospodarsko prosvjećivanje treba uskladiti s osnovnim i konkretnim zadacima u poljoprivredi, a u radu na domaćinskom prosvjećivanju nastojati da ono bude orientirano na unapređenje domaćinstva u čitatom kompleksu. Treba pomoći u organizaciji jačanja narodnih sveučilišta, a posebnu pomoći pružiti Radničkim sveučilištu, kao instituciji, koja najbolje odgovara ekonomskom, stručnom i općem obrazovanju radnika. Kroz kulturno-prosvjetni rad voditi stalno borbu protiv religioznih shvaćanja i praznovjera. Kulturno-prosvjetna društva treba da budu i prosvjetna i odgojna, da uvijek i putem svih oblika odražaju potrebe socijalističkog društva i napredna streljenja. U ostvarivanju svih zadataka koji se postavljaju u radu na kulturno-prosvjetnom području angažirati sve društvene organizacije, udruženja, društva i ustanove, javne i kulturne radnike.

Na kraju skupštine izabran je novi upravni odbor od 27 lica od kojih će biti konstituiran sekretarijat od 7 lica. Osim toga izabran je i 10 delegata za Prosvjetni sabor Hrvatske.

UKRCANJE POMORACA

Na moje pismo o pitanju ukrcanja pomoraca objavljenom u »Sibenskom listu« od 28. studenoga o. g. primio sam od Direkcije Jadransekih plovivida u Rijeci odgovor od 28. XI. 1955., a koji glasi:

»Od 1. siječnja do 15. studenoga 1955. g. u našem poduzeću nije se uposlio niti jedan pomorac iz bilo kojeg kotara, pa tako ni iz kotara Šibenik bez redovite uputnice Republičkog biroa za posredovanje rada, Ispostava za pomorce u Rijeci. Mi u politiku ukrcavanja, koju vodi ovaj Republički biro u Rijeci, ne želimo da ulazimo, jer to nije u našoj kompetenciji, već samo brojčano trebujemo potrebne pomorce i biro je kompetentan da odlučuje, koga će uputiti na ukrcanje a koga ne. Dostavljamo Vam brojčani pregled ukrcanih pomoraca po kotarima kako slijedi: Zadar 125, Šibenik 53, Krk 21, Split kotar 27, Split grad 18, Mađarska 10, Korčula 15, Labin 12, Dubrovnik 11, Kotor 12, Rijeka kotar 15, Rijeka grad 8, Rab 10, Senj 1, Brač 6, Pula 4, Lošinj 5, Metković 2, Karlovac 2, Pazin 4

Posebno za kotar Šibenik dostavljamo vam i pojedinačan spisak ukrcanih pomoraca sa natpisom iz kojeg je mjesto i brojem uputnice, kojom je pomorac upućen za ukrcanje u naše poduzeće.

Mi želimo, da vas uvjerimo da s naše strane o ovom pitanju nije bilo nikakvih nepravilnosti, koje vi navodite u vašem pismu o čemu ćete se uvjeriti iz brojčanog pregleda ukrcanih pomoraca po kotarima, te pojedinačnog spiska za vaš kotar. Uvijek smo vam na raspolaganju, u koliko su vam potrebne informacije o ovom pitanju.

Molimo vas, da nam dostavite spisak onih lica, koja nisu imala moralno političkih kvaliteta za ukrcanje, radi naše daljnje orientacije i eventualnog prigovora Republičkom birou za posredovanje rada u Rijeci.«

Da bi se moglo Direkciji Jadransekih plovivida dostaviti spisak o licima bez potrebine kvalifikacije, kao i o imima koji su dobili uputnice Republičkog biroa prije od onih, koji dulje vremeno i ostalu omladinu iz grada.

Ima, međutim, i nekoliko kruninskih problema koje izgleda sama organizacija nije u stanju da riješi. Kako, na primjer, da se organizacija odnosi prema onima koji ispoljavaju religiozne osjećaje, premda je to protiv njihovog uvjerenja. Međutim, sve to oni rade, kako sami kažu, za vlasti roditelja. Oni bi inače vrlo rado sudjelovali u svim akcijama omladinske organizacije, jer u stvari u idejnom pogledu nemaju u sebi ničega što bi se kosilo sa ideološkim shvaćanjima koja vladaju u omladinskoj organizaciji. Da li takve drugove i drugari-

ce držati u organizaciji ili ih ostaviti izvan nje? Taj problem postaje još složeniji u koliko kod tih omladinača i omladinskih struktura i pogrešnih svačaća, koje bi organizacija, kad bi oni bili njeni članovi, vrlo lako mogla otkloniti.

Svakako da bi omladinskoj organizaciji u njihovom djelovanju mogli upravo roditelji pružiti najviše pomoći. To im je u stvari i predviđano prilikom sastanka roditelja, jer su oni ne samo uski problemi omladinske organizacije nego su zapravo i problemi koji interesiraju roditelje, školu i društvo. A. R.

PISMA ČITALACA

MURTER BEZ DOVOLJNO UČITELJA

U Murteru, kako je poznato, postoji osmogodišnja škola sa 300 učenika u kojoj radi 6 učitelja i nastavnika. I to bi nekako bilo normalno. Ali, ipak nije tako, jer samo trojica učitelja i nastavnika obavljaju svoju dužnost, dok su ostala trojica, još od početka školske godine, u bolnici ili na bolovanju. Zbog toga se obuka vrši djelomično, a neki razredi gotovo i na rade. Takav je slučaj sa trećim razredom u kojem je nastava vršena 15 do 20 dana i to na prekide. Naravno, da dječaci, u takvim prilikama, ne mogu savladati ni ono najnužnije gramatiku.

Približava se, evo, i kraj prve polugodišnje i postavlja se pitanje kako će ta dječa biti očijeđena.

Odgovorni drugovi, kako izgleda, o tom problemu nisu vodili računa. Uvjeren sam, međutim, da se on može riješiti na taj način da se upravljenja mesta u osmogodišnjoj školi u Murteru privremeno popune. To bi bilo potrebno što hitnije učiniti. Nadležni prosvjetni organi ne bi smjeli dozvoliti da škola u Murteru dočeka i drugo polugodište sa nedovoljnim brojem nastavnog kadra. J. Bašić

HOĆE LI VEĆ JEDNOM DOĆI LIJEĆNIK?

Tijesno je imalo svog liječnika opće praktike, međutim, on je otišao na specijalizaciju. Prošlo je već mjesec dana a da na njegovo mjesto nije došla zamjena. Svakako, da je stanovništvo sa područja te općine najteže osjetilo pomanjkanje liječničke pomoći. To najbolje pokazuje i jedan slučaj koji se nedavno dogodio u jednom selu. Naime, razbijalo se dijete, za kojega je tražena pomoć u Tijesnomu. No, kako liječnik tamo nije bio, a roditelji nisu imali dovoljno sredstava da dijete prevezu u Šibenik na pregled, stanje bolesnika se pogoršalo, tako da je ono ubrzo umrlo.

Kako općina Tijesno broji oko 10.000 stanovnika, to bi bilo i normalno da se toj općini osigura jedan liječnik opće praktike. Zbog toga se i apelira na nadležne organe da to pitanje što prije riješe. (S.)

DVOJICA UČENIKA U PRVREDI VEĆ DVA MJESECA NE UČE ZANAT

Milan Knežević iz Vrbnika i Boško Kovačević iz Lukara, učenici Škole za učenike u privredi u Kninu, već drugu godinu uče kolarski zanat. Međutim, prošlo je već dva mjeseca a da oni praktično ne rade, iako redovito polaze školu. Kolarska radnja, u kojoj su oni učili zanat, bila je u sastavu trgovackog poduzeća »Trgozadružar«, ali nekako u mjesecu rujnu ova je radionica bila raspomirala, a Knežević i Kovačević su do danas ostali bez praktičnog rada. Tu kolarsku radionicu trebala je preuzeti potopljoprivredna zadruga Knin, ali zbog raznih teškoća do toga još nije došlo.

Sa tim učenicima nije raskinut ugovor, ali budući da ne rade ne primaju ni plaću. Vrijeme prolazi i razumljivo je da u njihovom naukovanim nastajje postaje praznina. Smatramo, da je njih trebalo uputiti na rad u neko srođno poduzeće i da tako bez smetnji nastave izučavati zanat. Nadležni organi bi o tim učenicima svakako trebali povesti računa, jer se takav slučaj s njima nije smio dogoditi.

NEPRAVILAN ODNOŠ SLUŽBENIKA

Radeći na svom redovnom poslu kao službenik TLM »Boris Kidrić«, obaviješten sam da mi je žena obolila i da je treba prevesti u bolnicu.

Zatražio sam bolnička kola po duzeći a otpremio ženu u bolnicu, gdje prilikom dolaska nisam mogao pronaći dežurnog portira bolnice. Kada sam ga konačno pronašao i zamolio da otvori vrata kako bi kola, koja su došad stajala pred glavnim vratima, mogla ući, on se nije žurio, iako sam mu napisanu da je slučaj hitan, već je od mene zastražio vino. Ja sam mu doveo učestvu u takvoj situaciji, barem za sada, ne može biti govor o unapređenju njihova rada.

Radeći na svom redovnom poslu kao službenik TLM »Boris Kidrić«, obaviješten sam da mi je žena obolila i da je treba prevesti u bolnicu.

Mišljenja sam da to nije pravilan odnos jednog službenika, a pogotovo u takoj jednoj odgovornoj ustanovi kao što je bolnica.

J. A.

SLIČICE IZ GRADA

PRODAVAONICE KRUHA TREBALO BI RANIJE OTVARATI

Mnogi radnici koji rano ujutru odlaze na posao tuže se, da se uslijedi kasnog otvaranja prodavaonica kruha ne mogu njime navrijeme snabdjeti. Da bi im se izšlo ususret, bilo bi potrebno da barem jedna od tih prodavaonica bude otvorena po mogućnosti već u 5 ili u 5.30 sati.

RIBARNICA-META DJEĆJEG NESTAŠLUKA

Da pojedini neodgojeni dječaci čine kojekakve nepodopštine, to znamo. Ali ono što smo vidjeli u pondjeljak poslije podne ispred ribarnice, ne možemo, a da ne zabilježimo. Nekoliko dječaka u dobi od 10-14 godina gadalo je kamenjem već polupane prozore na ribarnici. Neki od prolaznika pokušavali su ih u tome sprječiti, što je veoma pozitivno, ali nisu uspjeli, jer su dječaci i dalje nastavili s tom »igricom«. Žalosno, ali istinito! (IS)

RUŽNA POJAVA

Nije rijedak slučaj da poslije završenih prova pojedini članovi RKUD »Kolo«, a posebno ženske prolazeći ulicama pjevaju. No na to se ne bi ni osvratali, da to pjevanje ne prelazi u običnu dernjavu, koja baca veoma ružnu sliku na saslušnike na to naše renomirano društvo, već i na sam grad.

ZRAČNOM PUŠKOM NA PTICE

Na nekim mjestima započelo je u posljednje vrijeme, iako se o tome već pisalo, kako poneki mlađaci iz zračne puške ciljuju na ptice, a oveća skupina djece u gradskom perivoju kasno navečer uz pomoć svijetiljaka gađa iz prački vratice. Tom prilikom je u džepu jednog dječaka nadeno desetak ugnjulih vrataca.

Ovoj zaista nekulturnoj pojavu u našem gradu trebalo bi već jednom energično stati na kraj, jer je lov pomoću zračnih pušaka i prački uzeo tolikog maha, da nisu dovedene u opasnost samo ptice, nego i mirni prolaznici. (IS)

ce držati u organizaciji ili ih ostaviti izvan nje? Taj problem postaje još složeniji u koliko kod tih omladinača i omladinskih struktura i pogrešnih svačaća, koje bi organizacija, kad bi oni bili njeni članovi, vrlo lako mogla otkloniti.

Svakako da bi omladinskoj organizaciji u njihovom djelovanju mogli upravo roditelji pružiti najviše pomoći. Tim više, kad je dobro poznato da to nisu samo uski problemi omladinske organizacije nego su zapravo to i problemi koji interesiraju roditelje, školu i društvo. A. R.

Mišljenja sam da to nije pravilan odnos jednog službenika, a pogotovo u takoj jednoj odgovornoj ustanovi kao što je bolnica.

J. A.

Vijesti iz naših općina

Knin

Aktivnost Narodnog sveučilišta

U toku ove jeseni organiziralo je Narodno sveučilište u Kninu nekoliko vrlo uspješnih i dobro posjećenih predavanja. U kratkom razmaku održana su dva predavanja iz oblasti geografije, koje je održao sveučilišni profesor dr. Ivo Rubić. Prvo je bilo »Ljepote i vrednote žarkog pojasa«, a drugo »Aljaska, majlješa zemlja

SKUPŠTINA IZVIDAČA I PLANINKI

Nedavno je u Kninu održana godišnja skupština odreda Izvidača i planinika kojoj je, pored većeg broja članova, prisustvovao i delegat Saveza izvidača i planinika Hrvatske Milan Tecilažić.

U organizaciju je učlanjeno 100 lica. U proteklom periodu održano je nekoliko društvenih manifestacija. Prošle godine organizirano je propagandno logorovanje u blizini Knina, a prošlog ljeta na Crnogorskem Primorju. Diskusija je bila vrlo zanimljiva. Bilo je kritike na račun rada cijelokupne organizacije i rukovodilaca, četovoda i voda patrola. Ustanovljeno je, da bi izvidači i planinice postigli i veće uspjehe da su imali izdašniju pomoć starijih i da je bilo više snalažljivosti i samoinicijative kod voda patrola.

Na skupštini je istaknuto, da je održan mali broj izleta u prirodu. U budućem radu bit će potrebno uspostaviti uži kontakt sa školom, omladinskom organizacijom, »Partizanom« i Savezom boraca. Na kraju je izabrana nova uprava i starješinstvo odreda.

sjevera». Oba predavanja bila su popraćena dokumentarnim filmovima.

Krajem prošle sedmice ing. Milojko Čišić održao je aktuelno predavanje »Naša dostignuća na polju atomske energije«, koje je bilo popraćeno projekcijama.

ZAPAŽENA PREDAVANJA PROFESORA ZDRAVKA IKICE

Osim lica, koja posjećuju Knin i održavanju predavanja na Narodnom sveučilištu može se i u samom mjestu naći onih koji su u stanju da pripreme zaista kvalitetna predavanja. To smo se mogli uvjeriti prilikom dva predavanja, koja je profesor Zdravko Ikica održao za članove doma JNA. Prvo je bilo o temi »Ima li života u svemiru«, a drugo »Bazen Niha kroz historiju«. Oba predavanja bila su dobro primljena od prisutnih, a kako je predavač govorio preko mikrofona, koji je bio spojen sa vanjskim zvučnicima, to je pred zgradom doma velik broj ljudi pažnjom pratilo zanimljiva izlaganja predavača. Bilo je poželjno da prof. Ikica ponovi predavanja na Narodnom sveučilištu sa građanstvom, školsku i radničku omladinu.

POŽAR U KNINSKOM POLJU

U selu Kninsko Polje izbio je 9. o. mj. navečer požar u kući vlasnika Jandrije Milanovića pok. Marka. Kninski vatrogasci pritekli su u pomoć, te su u kratkom vremenu uspjeli ugasi

požar, koji je nastao iz dosad nepoznatih razloga. Požar je pričinio štetu u vrijednosti od 650.000 dinara.

PRONADEN LEŠ UTOPLJENIKA

15. studenog oko podne izvršio je samoubistvo utapljanjem Simo Vučatović, kolar iz Knina. On je sa mosta na Krki skočio u Rijeku, u kojoj je ubrzo potonuo. Bilo je očeviđača, koji su pokušavali da ga dohvate, ali u tome nisu uspjeli. U nekoliko navrata pojedinci i grupe, među njima i pripadnici Armije, tražili su leš utopljenika, ali bez uspeha. Tek 6. o. mj. oko 10 sati ujutro leš je pronađen na mjestu koje je oko 300 metara udaljeno od mosta.

NADENA OBJEŠENA U SEOSKOJ POJATI

Nedavno je u Polači kod Knina nadena obješena u seoskoj pojati Anica Dragičević, stara 50 godina. Prilikom izviđanja, koji su izvršili istražni organi, utvrđeno je da se u ovom slučaju ne radi o samoubistvu, već o smršljem obustvu, za što postoji niz indacija. S tim u vezi osumnjičen je Mile Dragičević pok. Mijata iz istog sela, koji je s njom podržavao intimne odnose. On je otač sedmoro djece. Spomenuti Dragičević nalazi se u istražnom zatvoru.

Kistanje

SAVEZ KOMUNISTA U KISTANJAMA RASPRAVLJA

Nedavno je osnovna organizacija Saveza komunista u Kistanjama raspravljala o radu organizacije SSRN i NOH-e. Isto tako je razmotren rad trgovачke mreže.

Konstatirano je da je aktivnost

Socijalističkog saveza u pojedinim kistanjskim zaseocima veoma slaba čemu je upravo glavni uzrok što pojedini članovi SK-a nisu uključeni u rad Socijalističkog saveza. Istaknuto je u vezi s tim, da bi članovi SK-a trebali mnogo više raditi u organizaciji SSRN.

Također je ustanovljeno, da se ni omladini nije poklanjala gotovo nikakova pažnja. Ona, na primjer, većim dijelom nije uključena u društveni život. Pored toga, u omladinskoj organizaciji djeluje veoma mali broj omladina, koji su ujedno i članovi SK-a. Na sastanku se došlo do zaključka da je, porez ostalog, potrebno osigurati jednu dvoranu za »Partizan« u kojoj bi omladinci i omladinske proboravili svoje slobodne vrijeme. Naglašeno je također, da bi i ostale organizacije u Kistanjama trebale pokloniti veću pažnju u cilju stvaranja povoljnijih uvjeta za život i rad kistanjske omladine.

Posebno se diskutiralo o radu trgovачke mreže čije poslovanje nije u skladu s potrebama stanovništva. Iznijeto je, između ostalog, da su cijene životnim marnicama previsoke. Tako, na primjer, poljoprivredna zadruga u Kistanjama prodaje kruh po 53 dinara kg, a kukuruš 50. Međutim, u drugim mjestima cijene su tim artiklima znatno niže. Svakako da bi i te namirnice bile jeftinije kad bi ih zadruga nabavljala u žitorodnim krajevinama, a ne kao što je dosad bio slučaj da ih nabavlja u Benkovcu. Na kistanjskoj tržnici jaja se prodaju po 18 dinara. Tako visoku cijenu diktiralo je šibensko poduzeće »Voće«, koje ih otkupljuje po toj cijeni. Poljoprivredna zadruga u Kistanjama nije u stanju da plati tako visoku cijenu i na taj način nepoljoprivredne zadruge.

Omladinac

OBJESILA SE U SVOM DVORIŠTU

9. o. mj. izjutra u Gošiću je 48-godišnja Draginja Letunicu izvršila samoubistvo, objesivši se u svom dvorištu. Uzroci, koji su je naveli na taj čin, još nisu poznati.

NARODNA OMLADINA U VADLJU POKAZUJE AKTIVNOST

Članovi Narodne omladine u Vadlu, porez drugih aktivnosti, pokazuju naročito veliki interes za rad na kulturno-prosvjetnom polju. Tako su oni u čast Dana Republike dali priredbu u svom mjestu, koja je pobudila veliku pažnju mještana. Omladinci vrše pripreme i uvježbavaju program, koji će izvesti i u okolnim selima. Osim toga oni su pripremili i plan za što bolji doček i proslavu Nove godine. (M. G.)

IZVRŠILA SAMOUBISTVO U KUĆI

Nedavno je u Tribounju kod Drniša 33-godišnja Marija Matić Filipova izvršila samoubistvo vješanjem. Koliko se moglo ustanoviti, ona je u posljednje vrijeme pokazivala znakove duševne neuravnoteženosti, pa je već u jednom ranije pokušala izvršiti samoubistvo skakanjem u seoski bunar.

ZANIMLJIVOSTI

Pušilo se prije tisuću godina

Nekulturno

no stanovništvo u mjestu ostaje bez jednog važnog prehrambenog artikla.

Osim toga visoke su cijene vodu i mesu. U Kistanjama, na primjer, meso je skupljeg nego u Sibeniku. Tome je razlog i nedovoljeno kričarenje u mjestu. Biće potrebno da odgovorni faktori posvete veću pažnju povoljnijem rješenju prehrane nepopoljoprivrednog stanovništva u Kistanjama. Da bi se poboljšalo poslovanje trgovачke mreže, data je inicijativa za osnivanje savjeta potrošača.

OMLADINA NUNIĆA OČEKUJE POPRAVAK RADIO APARATA

Članovi Narodne omladine u Nuniću usvojili su na svojoj posljednjoj konferenciji plan rada za zimsko razdoblje. Da bi što bolje proveli u život taj plan, omladina očekuje i pomoć ostalih društvenih organizacija u selu, i onih faktora koji su zainteresirani za rad omladine. Organizacija u svom djelovanju nailazi i na teškoće. U selu, naime, postoji neispravan radio-aparat na koji već pola godine pada prašina. Aparat bi trebalo popraviti i postaviti u čitaonicu, gdje bi bio od koristi ne samo mladima nego i starijima. Budući da omladinska organizacija nema sredstava za popravak radio aparata, to se očekuje materijalna pomoć Narodnog odobravatelja, odnosno poljoprivredne zadruge.

Omladinac

Jasno je tada, da su i svaki kazališni radnici, bez obzira na godine, provedene na kazališnim daskama i položaj koji zauzimaju u tim ustanovama, iščekuju na dužnosti pristojnog ponašanja i poštovanja prema toj ustanovi. Postojanje tog saznanja kod svih nas nije slučajno. Ono ima i svoje razloge, a oni upravo proizlaze iz one osnovne definicije kazališta, koju smo spomenuli.

Jasno je tada, da su i svaki kazališni radnici, bez obzira na godine, provedene na kazališnim daskama i položaj koji zauzimaju u tim ustanovama, iščekuju na dužnosti pristojnog ponašanja i poštovanja prema toj ustanovi. Postojanje tog saznanja kod svih nas nije slučajno. Ono ima i svoje razloge, a oni upravo proizlaze iz one osnovne definicije kazališta, koju smo spomenuli.

Zaista nevjerljivo, ali ipak i-stinito.

Za vrijeme izvođenja drame »Hesaglinica«, na jednu neuobičajenu upadnicu iz galerije jednog još životno neiskusnog mladića, direktor kazališta i tumač uloge Hasanage, Milan Orlović, prekinuo je izvedbu i s otvorene scene, okrećući se prema iznenadenoj publici, povikao: »Vi ste svinje, zavas je štala, a ne teatar, sramite se!« To je bio uvod u lekciju održao, a zatim je pala zapovijed podčinjenima, koja je također izrečena povišenim tonom: »Razvodnici, ispraznite galeriju!«

Tim rječima ne želimo davati poseban komentar upravo zato, što one same dovoljno jasno govore za se i za Orlovića, dugogodišnjeg kazališnog radnika, glumca, redatelja i direktora Narodnog kazališta u Šibeniku.

Na kraju želimo kazati samo to, da bi nam bilo mnogo dražje, da je naša pozornica ostala poštedena takvih »kulturnih lekcija« i nedostupna onima, koji sebe smatraju pozvanima da u našem gradu vrše klasifikaciju građana na one koji su za teatar, a koji za štalu.

Gradanin

Počeci pušenja duhana obavijeni su tajnom.

Stari Grči i Rimljani nisu morali pušiti, ali kod iskopavanja ostašaka njihove civilizacije pronađeno je mnoštvo lula, koje su posve nalič našima: glava lule, s poklopcom, držak i dugme ispod spremišta za duhan, da pušaće ne bi oprazio ruku. Takvih nalaza dosta je u Njemačkoj i Švicarskoj, i arheolozi imaju mnogo glavobolje da ih objasne.

Tko je tada pušio i što je mogao pušiti? Pretpostavlja se, da su to bili orientalni robovi, a tvari koju su pušili, moralia je biti neki proizvod kopnolje, dakle, neka vrsta hašča? Nerazumljivo je, doduše, da se vojnici — koji su uživali tako tešku drogu — tako izvrsno tukli u bitkama.

U isto vrijeme prastanovnici Amerike već su pušili. Svatko to zna iz indijanskih narodnih pripovijedaka. Ono što su pušili, bijaše posve sigurno pravi duhan.

Na obje Zemljine polutke, odijeljene ogromnim oceanom, pušili su dakle ljudi već prije tisuću godina. Pušenje duhana jedna je od najstarijih droga na svijetu, čija umirujuća snaga je sigurno bila otkrivena kod prvog izgaranja lišća. Tajnovita droga rođena u plamenu, koja dišnim sistemom direkte u krvotok, djeluje na o

dredene dijelove mozga i umire čovjekov živčani sustav!

Za vrijeme rata strastveni pušači širom svijeta sviju rasa i nacija kojekako su se domisljali da dodu do cigareta. Kao što je poznato, duhanska industrija bila je tada priljivo smanjena. U pomanjkanju dobrog cigaretog papira upotrebljavao se papir svake vrste, čije izgaranje za vrijeme pušenja jako ošteće dišne organe. Međutim, cigarete budućnosti sigurno će zbog svoga finog duhana i finog papira također biti, da se ne čemo morati bojati nikakve štete po zdravlje — naravno, uz osnovnu pretpostavku, da ih uživamo umjereni. Zasad smo svi u glavnom ponovo u »kamenom doba« pušenja zbog loše kvalitete cigareta i papira. Vjerojatno će cigarete budućnosti imati tankav filter, koji će zauštavljati pretjerani nikotin, ali propuštaći finu aromu duhana; prema tome, bit će neškodljive a čovjek će u njima uživati.

»Ako se u bliskoj budućnosti budu proizvodile takve cigarete — rekao je neki švicarski učenjak — tada se ne bojim da će razbijanje atoma moći nauđiti ljudskoj civilizaciji. A osim toga, upamtite da je duhan jedina »nezdrava« navika koja se liječnici — ne odvikavaju!«

